

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-5>

УДК 657

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗКРИТТЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ДОБУВАННЯ КАМЕНЮ, ПІСКУ ТА ГЛИНИ В ГРАНІТНИХ КАР'ЄРАХ УКРАЇНИ

MODERN APPROACHES TO THE DISCLOSURE OF THE ACCOUNTING POLICY OF THE BUSINESS PROCESSES OF STONE, SAND AND CLAY EXTRACTION IN GRANITE QUARRIES OF UKRAINE

Жидкова Вікторія Вікторівна

аспірант,

Державний університет «Житомирська політехніка»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8178-9581>

Поліщук Ірина Романівна

кандидат економічних наук, доцент,

Державний університет «Житомирська політехніка»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6074-6627>

Zhydkova Viktoriia, Polishchuk Iryna

Zhytomyr Polytechnic State University

Стаття присвячена розкриттю облікової політики бізнес-процесів добування каменю, піску та глини в гранітних кар'єрах України. За результатами дослідження змісту внутрішніх розпорядчих документів щодо облікової політики 10 вітчизняних гранітних кар'єрів встановлено наступні спільні риси: підходи до оцінки основних засобів та нематеріальних активів при надходженні за первісною вартістю та прямолінійний метод нарахування амортизації. Виявлено специфічні елементи облікової політики видобувних підприємств, що містяться в їх внутрішніх розпорядчих документах: порядок формування та використання забезпечення на рекультивуацію земель; витрати на розкривні роботи та їх розподіл між запасами та активом розкривних робіт; витрати на розробку; витрати на розвідку; окремий об'єкт нематеріальних активів «Витрати на розкривні роботи»; окремий об'єкт основних активів «Витрати з відновлення територій (рекультивуація кар'єру)».

Ключові слова: облікова політика, гранітний кар'єр, бізнес-процеси, витрати, рекультивуація кар'єру.

The article is devoted to the disclosure of the accounting policy of the business processes of stone, sand and clay extraction in granite quarries of Ukraine. It was found that the extraction of non-metallic minerals for construction purposes, in particular granite, is related to KVED 08.11 "Extraction of decorative and building stone, limestone, gypsum, chalk and shale" and 08.12 "Extraction of sand, gravel, clay and kaolin". The output of finished products in terms of types and quality characteristics depends on the used method of rock extraction in granite quarries: stone-cutting, air cushion, burocline, explosive using mixtures (quiet blasting) or explosives (loud blasting). It has been established that the accounting policy is a combination of the most rational accounting and reporting rules selected from the list of alternative options regulated by the current legislation, which takes into account the sectoral features of the enterprise, its size, scope of activity, sales markets and allows to reflect the expected economic benefits from the use of resources in accordance with the development strategy that corresponds to the interests of the owners. According to the results of the study of the content of the internal administrative documents regarding the accounting policy of 10 domestic granite quarries, the following common features were established: approaches to the assessment of fixed assets and intangible assets upon receipt at original cost and the straight-line method of calculating depreciation. At the investigated enterprises, the materiality criteria for the revaluation index have not been specified. Specific elements of the accounting policy of mining enterprises contained in their internal administrative documents were identified: the procedure for the formation and use of provision for land reclamation; expenses for excavation works and their distribution between stocks and assets of excavation works; development costs; exploration costs; a separate object of intangible assets "Costs for excavation works"; a separate item of fixed assets "Costs for restoration of territories (quarry reclamation)".

Keywords: accounting policy, granite quarry, business processes, costs, quarry reclamation.

Постановка проблеми. Для видобутку каменю, піску та глини використовуються кар'єри. Видобуток граніту здійснюється відкритим способом, що характеризується необхідністю проведення підготовки поверхні кар'єрного поля; відкриття родовища; розкривних робіт, тобто виймання порожніх порід, що містять граніт або його покривають; видобувних робіт; рекультивації земель. Це зумовлює необхідність ведення обліку витрат на розвідку та оцінку корисних копалин; витрат на розкривні роботи; необоротних матеріальних та нематеріальних активів; нарахування та сплати екологічного податку і рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин; формування та цільового використання резерву на рекультивацію кар'єру.

Розробка Положення про облікову політику забезпечить вибір методу нарахування амортизації на необоротний актив відповідно до вимірних ймовірних вигод від його використання, об'єктивність структури активів та витрат на основі критеріїв розмежування витрат на розкривні роботи на капіталізовані та поточні, порядок формування собівартості готової продукції відповідно до її кондиційності, що сприятиме раціональному використанню кар'єрів, їх рентабельності та плануванню рекультиваційних заходів для їх відновлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Розглянемо ступінь розкриття галузевих особливостей облікової політики видобувного підприємства в працях науковців. Зубілевич С. Я. розглядає наступні ознаки доходів для розкриття у примітках до фінансових звітів відповідно до МСФЗ 15: тип товару або послуги (наприклад, вид продукції); географічний регіон (наприклад, країна); ринок або тип клієнта (наприклад, клієнти – суб'єкти підприємницького та державного секторів); тип договору (наприклад, договори з фіксованою ціною та змінною складовою); тривалість договору (короткострокові і довгострокові); час передачі товарів або послуг (наприклад, дохід визнаний у певний момент часу, і дохід, визнаний з плином часу); та канали продажу (наприклад, товари, які продаються безпосередньо клієнтам, і товари, які продаються через агентів) [3, с. 82–83]. Поза увагою залишилися класифікаційні ознаки доходів: за видами діяльності, за критеріями визнання в звітному періоді, за забезпеченістю оплати, за географією збуту, за податками, що нараховуються.

Зоріна О. А., Петраковська О. В., Юрченко О. А. проаналізували вимоги до розкриття елементів облікової політики відповідно до Методичних рекомендацій щодо формування облікової політики та їх вплив на Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), Звіт про рух грошових коштів та Звіт про власний капітал [2, с. 57]. Групування елементів облікової політики за конкретними об'єктами бухгалтерського обліку, наприклад, основні засоби, нематеріальні активи, запаси, резерв сумнівних боргів дозволить комплексно підійти до управління майновим станом та фінансовими результатами, відображеними у фінансовій звітності, для одержання очікуваних фінансових показників.

Чижевська Л. В., Шендріченко О. М. виокремили наступні положення облікової політики видобувного підприємства: інвестиційна нерухомість; запаси; виплати працівникам; капіталізовані витрати на розкривні роботи; витрати на розвідку та оцінку корисних копалин; витрати на розробку кар'єру; нематеріальні активи; резерв на рекультивацію кар'єру; витрати на позики; визнання доходів [14, с. 43–46]. При цьому не знайшли розкриття загальні засади організації обліку на видобувних підприємствах з позиції впливу видобутку на оцінку економічних вигід від використання основних засобів і нематеріальних активів, розподіл загальновиробничих витрат між видами готової продукції, розмежування результатів виробництва за основними та додатковими витратами, понесеними на доведення їх до стану кондиційності та точність обчислення собівартості відповідно до фактичних витрат для відображення в бухгалтерському обліку достовірних фінансових результатів від реалізації готової продукції, а, отже і фінансового результату від операційної діяльності.

Визначення обсягів, собівартості, ціни та очікуваної виручки від реалізації дозволить чітко розподілити непрямі витрати між видами продукції і обґрунтувати класифікацію результатів видобутку декоративного каменю на гранітних кар'єрах як різновиди готової продукції (основна, супутня, побічна) та відходи.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Науковцями охарактеризовано нормативно-правове регулювання облікової політики та показано її взаємозв'язок зі складанням окремих форм фінансової звітності. Особливої уваги заслуговує окреслення основних засад договірної політики, ведення

аналітики за договорами, що дозволить здійснювати більш ефективний контроль за отриманими доходами і визначити найбільше джерело його надходження. Науковцями охарактеризовано облікову політику щодо створення резерву на рекультивацію, однак не розкрито строки, загальний розмір, порядок визначення щорічних відрахувань, особливості відображення фінансових витрат.

Незважаючи на значні напрацювання науковців в області елементів облікової політики, договірної політики, окремі аспекти облікової політики в розпорядчих документах видобувного підприємства потребують додаткових досліджень: питання класифікації, оцінки, нарахування амортизації основних засобів та нематеріальних активів на різних етапах життєвого циклу гранітного кар'єру, забезпечень зобов'язань щодо рекультивації кар'єру, формування собівартості окремих видів щебеневої продукції для формування об'єктивної оцінки ефективності видобутку корисних копалин та виробництва супутніх продуктів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження – визначити види діяльності, що здійснюються на гранітних кар'єрах; охарактеризувати законодавче регулювання загальних підходів облікової політики незалежно від виду економічної діяльності, визначити специфічні елементи облікової політики видобувних підприємств; виявити спільні риси та розбіжності у застосованих способах ведення обліку на підприємствах, що здійснюють видобуток граніту та виробництво щебеневої продукції на гранітних кар'єрах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Видобуток нерудних корисних копалин будівельного призначення, зокрема граніту пов'язаний з КВЕД 08.11 «Добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю» і 08.12 «Добування піску, гравію, глини і каоліну». Основними характеристиками граніту є міцність, довговічність, стійкість до атмосферних явищ, екологічність, можливість надання будь-якої форми геометричної фігури, різноманітність кольорів, відтінків та фактури, доступна ціна. Граніт використовується для оздоблення стін і сходів; зведення фундаменту; покриття підлоги; облицювання поверхонь, вимощування доріг; виготовлення стільниць, підвіконь і декоративних предметів, як матеріал для створення витворів мистецтва, зокрема пам'ятників та скульптур.

Основними характеристиками щебню є фракції, міцність при стисканні, морозостійкість, радіоактивність, ліщадність. Щебенева продукція використовується для виробництва керамічних плиток, облицювання різноманітних поверхонь, будівництва доріг та автошляхів тощо.

Вихід готової продукції за видами та якісними характеристиками залежить від використовуваного методу видобутку гірської породи на гранітних кар'єрах: каменерізний, повітряної подушки, буроклиновий, вибуховий за допомогою сумішей (тихий підрив) або вибухівкою (гучний підрив). Довговічність і зносостійкість граніту забезпечить вибір методу каменеріза та за допомогою повітряної подушки. Низької якості граніт буде із застосуванням методу підриву породи вибухівкою. Вибір методу залежить від матеріально-технічного забезпечення підприємства, що займається видобутком на гранітному кар'єрі, кваліфікації персоналу, контролю техніко-технологічних характеристик результатів видобутку, а також вимог до продукції у покупців відповідно до очікуваного використання. Показники кондиційності повинні бути покладені в основу класифікації результатів видобутку та побудови облікової політики щодо формування собівартості готової продукції гранітного кар'єру для визначення відповідності асортименту продукції запитам споживачів щодо безпеки для людей та навколишнього середовища.

Облікова політика – це комбінація обраних найбільш раціональних правил ведення обліку та складання звітності з переліку альтернативних варіантів, регламентованих чинним законодавством, що враховує галузеві особливості діяльності підприємства, його розмір, масштаби діяльності, ринки збуту та дозволяє відобразити очікувані економічні вигоди від використання ресурсів відповідно до стратегії розвитку, що відповідає інтересам власників.

Загальні положення управління активами, власним капіталом та зобов'язаннями, доходами, витратами та фінансовими результатами визначено в Методичних рекомендаціях щодо облікової політики підприємства [4]. Дані Методичні рекомендації містять характеристику структури розпорядчого документу про облікову політику щодо необоротних активів, запасів, формування собівартості продукції, а також умови вибору прямолінійного методу нарахування амортизації основних засобів та

умови формування забезпечення на передбачену законодавством рекультивацію порушених земель, що призводить до збільшення первісної вартості об'єкта основних засобів тощо.

Однак для видобувних підприємств розроблено МСФЗ 6 "Розвідка та оцінка запасів корисних копалин" та Тлумачення КТМФЗ 20 "Витрати на розкривні роботи на етапі добування в кар'єрі", а також Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 33 "Витрати на розвідку запасів корисних копалин".

Не врахування вимог даних нормативних документів при розробці облікової політики може призвести до неповного ведення обліку необоротних матеріальних і нематеріальних активів та поточних витрат протягом життєвого циклу ефективної діяльності видобувного підприємства. Облікова політика є інструментом управління фінансовими результатами та податками і платежами на користь державі, розмір яких залежить від достовірності фінансових показників, одержаних на основі застосованих способів ведення обліку результатів бізнес-процесів.

Порівняльна характеристика змісту загальних елементів облікової політики 10 вітчизняних гранітних кар'єрів наведена в табл. 1.

Щодо методу нарахування амортизації основних засобів, то на всіх підприємствах використовується прямолінійний метод. Зважаючи на сезонний характер видобутку граніту та різні обсяги виробництва щомісяця, при виборі методу рівномірного розподілу амортизаційних відрахувань не досягається об'єктивність інформації про знос, відображений в обліку, та фактичний відповідно до інтенсивності використання основних засобів, задіяних у видобутку граніту.

Умови, межа суттєвості та механізм проведення переоцінки не регламентовані гранітними кар'єрами, окрім ПрАТ «Коростишівський гранітний кар'єр», де вказано порядок списання дооцінки до складу власного капіталу після припинення визнання відповідного активу, що підлягав переоцінці. Сума накопиченої амортизації на дату переоцінки виключається з валової балансової вартості активу та чистої суми, перерахованої до переоціненої суми активу в ПрАТ "Новопавлівський гранітний кар'єр".

Щодо оцінки виробничих запасів при вибутті, то метод середньозваженої собівартості використовують ТзОВ «Вирівський кар'єр», ПрАТ «Коростишівський граніт-

ний кар'єр», АТ «Коростенський кар'єр» та ТзОВ «Гранітний кар'єр», метод ФІФО – у ПАТ «Янцівський гранітний кар'єр», ПрАТ «Коржівський СГДК» та ТОВ «Омелянівський кар'єр», метод ідентифікованої собівартості – у ПрАТ «Мало-Бузуківський гранітний кар'єр» та ПрАТ "Новопавлівський гранітний кар'єр".

Порівняльна характеристика змісту специфічних елементів облікової політики 10 вітчизняних гранітних кар'єрів наведена в табл. 2.

На АТ «Коростенський кар'єр» в процесі виробництва продукції отримується спільна продукція: основна – щебінь фракційний, камінь бутовий, супутня продукція – пісок з відсівів дроблення, отримана у результаті цього процесу, оцінюється за чистою вартістю реалізації, і ця вартість вираховується із первісної вартості основної продукції.

На ПрАТ «Мало-Бузуківський гранітний кар'єр» регламентовано облікову політику, що містить основні положення Тлумачення КТМФЗ 20 "Витрати на розкривні роботи на етапі добування в кар'єрі" та регламентує облік витрат на розкривні роботи та умови визнання їх нематеріальним активом та нарахування амортизації методом суми одиниць продукції, тобто виробничим методом. На етапі добування здійснюється розподіл витрат на розкривні роботи між створеними запасами та активом розкривних робіт на основі обсягу видобутої порожньої породи порівняно з очікуваним обсягом. На ПрАТ «Мало-Бузуківський гранітний кар'єр» витрати на розкривні роботи під час видобутку корисних копалин визнаються нематеріальним активом. Для нарахування амортизації на актив розкривних робіт використовується метод суми одиниць продукції.

Забезпечення на виплату відпусток, забезпечення на гарантійні ремонти, забезпечення на річні бонуси, забезпечення на аудит, забезпечення на судові справи, забезпечення на соціальні гарантії, забезпечення на рекультивацію земель створені на ТОВ «Омелянівський кар'єр». Досить ґрунтовно описано порядок визнання актива нематеріальним. Щоб оцінити, чи відповідає внутрішньо генерований нематеріальний актив критеріям визнання, суб'єкт господарювання класифікує генерування активу на: а) етап дослідження; та б) етап розробки.

В ТзОВ «Гранітний кар'єр» виділено три найважливіші елементи облікової політики, що вимагають оцінки та припущення: термін корисного використання основних засобів,

Таблиця 1

**Порівняльна характеристика змісту загальних елементів облікової політики
10 вітчизняних гранітних кар'єрів***

№ з/п	Елементи облікової політики	Підприємства									
		ТЗОВ «Вирівський кар'єр»	ПрАТ "Коростишівський гранітний кар'єр"	ПАТ "Янцівський гранітний кар'єр"	ПрАТ "Мало-Бузуківський гранітний кар'єр"	ПрАТ "Коржівський СГДК".	АТ "Коростенський кар'єр"	ТОВ «Омелянівський кар'єр»	ПрАТ "Новопавлівський гранітний кар'єр"	ТОВ «Гранітний кар'єр»	ВАТ "Гніванський кар'єр"
1	Критерій визнання необоротного матеріального активу основним засобом	+	+	-	-	-	-	-	+	-	+
2	Оцінка основних засобів при надходженні	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3	Метод нарахування амортизації основних засобів	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4	Порядок проведення переоцінки необоротних активів	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+
5	Оцінка нематеріальних активів при надходженні	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
6	Метод нарахування амортизації нематеріальних активів	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
7	Оцінка запасів та методи їх списання при вибутті	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
8	Порядок формування собівартості основної і супутньої продукції	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
9	Порядок формування та використання резерву сумнівних боргів та забезпечень зобов'язань	-	-	+	+	+	+	+	+	-	-
10	Склад та підходи до розподілу і списання витрат майбутніх періодів	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-

Джерело: побудовано на основі [1; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13]

знецінення, витрати на розробку. На підприємстві витрати на розробку родовища з видобутку граніту безпосереднє відношення мають до основних засобів. При прийнятті рішення про капіталізацію витрат до уваги беруться очікувані економічні вигоди від використання

активу, прогнозні грошові кошти від реалізації проекту та ставки дисконтування.

ПрАТ «Мало-Бузуківський гранітний кар'єр», ТОВ «Омелянівський кар'єр», АТ «Коростенський кар'єр» створено забезпечення на рекультивуацію кар'єру.

Таблиця 2

**Порівняльна характеристика змісту специфічних елементів облікової політики
10 вітчизняних гранітних кар'єрів**

№ з/п	Елементи облікової політики	Підприємства									
		ТЗОВ «Вирівський кар'єр»	ПрАТ "Коростишівський гранітний кар'єр"	ПАТ "Янцівський гранітний кар'єр"	ПрАТ "Мало-Бузуківський гранітний кар'єр"	ПрАТ "Коржівський СГДК".	АТ "Коростенський кар'єр"	ТОВ «Омелянівський кар'єр»	ПрАТ "Новопавлівський гранітний кар'єр"	ТОВ «Гранітний кар'єр»	ВАТ "Гніванський кар'єр"
1	Порядок формування та використання забезпечення на рекультивуацію земель	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-
2	Витрати на розкривні роботи та їх розподіл між запасами та активом розкривних робіт	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
3	Витрати на розробку	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-
4	Витрати на розвідку	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
5	Окремий об'єкт нематеріальних активів «Витрати на розкривні роботи»	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
6	Окремий об'єкт основних активів «Витрати з відновлення територій (рекультивуація кар'єру)»	-	-	-	+	-	+	-	-	+	-

Джерело: побудовано на основі [1; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13]

Висновки. В результаті дослідження інформації про облікову політику бізнес-процесів добування каменю, піску та глини в гранітних кар'єрах України з'ясовано наступне:

1. Облікова політика – це комбінація обраних найбільш раціональних правил ведення обліку та складання звітності з переліку альтернативних варіантів, регламентованих чинним законодавством, що враховує галузеві особливості діяльності підприємства, його розмір, масштаби діяльності, ринки збуту та дозволяє відобразити очікувані економічні вигоди від використання ресурсів відповідно до стратегії розвитку, що відповідає інтересам власників.

2. Специфічні об'єкти облікової політики підприємства, що займається добуванням добування каменю, піску та глини, регламентовані МСФЗ 6 "Розвідка та оцінка запасів корисних копалин", Тлумаченням КТМФЗ 20 "Витрати на розкривні роботи на етапі добування в кар'єрі", а також Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 33 "Витрати на розвідку запасів корисних копалин".

3. Порівняльна характеристика підходів до розкриття загальних елементів облікової політики бізнес-процесів в гранітних кар'єрах дозволила встановити наступні спільні риси: підходи до оцінки основних засобів та нематеріальних активів при надходженні за первісною вартістю та прямолінійний метод нарахування амортизації. На досліджених підприємствах спостерігається доволі нечітка позиція щодо умов проведення переоцінки необоротних активів, не конкретизовано індикатор індексу переоцінки для її проведення.

3. Порівняльна характеристика підходів до розкриття загальних елементів облікової політики бізнес-процесів в гранітних кар'єрах дозволила встановити наступні спільні риси: підходи до оцінки основних засобів та нематеріальних активів при надходженні за первісною вартістю та прямолінійний метод нарахування амортизації. На досліджених підприємствах спостерігається доволі нечітка позиція щодо умов проведення переоцінки необоротних активів, не конкретизовано індикатор індексу переоцінки для її проведення.

4. Специфічними елементами облікової політики видобувних підприємств, що містяться в їх внутрішніх розпорядчих документах, виступають наступні: порядок формування та використання забезпечення на рекультивацію земель; витрати на розкривні роботи та їх розподіл між запасами та активом розкривних робіт; витрати на розробку; витрати на розвідку; окремий об'єкт нематеріальних активів «Витрати на розкривні

роботи»; окремий об'єкт основних активів «Витрати з відновлення територій (рекультивація кар'єру)». На більшості досліджених підприємств специфічні елементи не є внутрішньо регламентованими для застосування при веденні обліку та складанні фінансової звітності.

Перспективами подальших досліджень є удосконалення методики обліку необоротних активів на видобувних підприємствах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Звіт незалежного аудитора щодо фінансової звітності загального призначення Товариства з обмеженою відповідальністю «Вирівський гранітний кар'єр» за 2018 рік. URL: <http://vgkshcheb.com.ua/zvit/> (дата звернення: 26.02.2023).
2. Зоріна О. А., Петраковська О. В., Юрченко О. А. Вплив облікової політики на фінансову звітність підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2021. № 11. С. 51–60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2021_11_8.
3. Зубілевич С. Я. Формування та розкриття облікової політики за МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами». *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2018. Вип. 3. С. 78–90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnugpr_ekon_2018_3_10.
4. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (дата звернення: 26.02.2023).
5. «Річна інформація емітента Приватне акціонерне товариство «Коростишівський гранітний кар'єр» за 2020 рік. URL: <https://cutt.ly/J320Rgj> (дата звернення: 26.02.2023).
6. Річна інформація емітента цінних паперів за 2020 рік АТ "Коростенський кар'єр». URL: http://kk.unigran.ua/wp-content/uploads/2021/04/00292422_2020.pdf (дата звернення: 26.02.2023).
7. Річна інформація емітента цінних паперів за 2020 рік «ВАТ «Гніванський кар'єр». URL: https://vat.karier.biz/docs/00292385_2020.pdf.
8. Річна інформація емітента цінних паперів за 2020 рік ПрАТ «Коржівський СГДК». URL: <http://ksgdk.pat.ua/emitents/reports/year/2020> (дата звернення: 26.02.2023).
9. Річна інформація емітента цінних паперів за 2020 рік ПрАТ «Новопавлівський гранітний кар'єр». URL: https://00292304.smida.gov.ua/user_files/sites/1464/zvitemitentaza2020rik-60895cab146b4.pdf (дата звернення: 26.02.2023).
10. Річна інформація емітента цінних паперів за 2020 рік Приватне акціонерне товариство «Мало-Бузуківський гранітний кар'єр». URL: http://www.mbgk.ck.ua/images/docs/Zvit_2020.pdf (дата звернення: 26.02.2023).
11. Річна інформація емітента цінних паперів за 2020 рік Публічне акціонерне товариство «Янцівський гранітний кар'єр». URL: http://yantsevo.bgs.kh.ua/attachments/YANTSEVO_ZVIT_2020_28-04-2021.pdf (дата звернення: 26.02.2023).
12. Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року ТОВ «Омелянівський кар'єр». URL: https://00292400.smida.gov.ua/user_files/sites/2685/2020_02_primitkidofinansovozvitnosti2020tovomkar-60b520bf07205.pdf (дата звернення: 26.02.2023).
13. Фінансова звітність та Примітки до фінансової звітності за МСФЗ за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року ТОВ «Гранітний кар'єр». URL: https://www.gran-karier.com.ua/wp-content/uploads/2022/10/fin_zvit_2020.pdf (дата звернення: 26.02.2023).
14. Чижевська Л. В., Шендриченко О. М. Формування облікової політики видобувного підприємства відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2022. (3(53). С. 41–47. DOI: [https://doi.org/10.26642/pbo-2022-3\(53\)-41-47](https://doi.org/10.26642/pbo-2022-3(53)-41-47).

REFERENCES:

1. Zvit nezalezhnoho audytora shchodo finansovoi zvitnosti zahalnoho pryznachennia Tovarystva z obmezhenoiu vidpovidalnistiu «Vyrivskiy hranitnyi kar'ier» za 2018 rik [Independent auditor's report on the general purpose financial statements of the Vyrivskiy Granite Quarry Limited Liability Company for 2018]. Available at: <http://vgkshcheb.com.ua/zvit/>. (in Ukrainian)

2. Zorina O. A., Petrakovska O. V. & Yurchenko O. A. (2021) Vplyv oblikovoi polityky na finansovu zvitnist pidpriemstva [The influence of accounting policy on the financial reporting of the enterprise]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini – Formation of market relations in Ukraine*, 11, 51–60. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2021_11_8. (in Ukrainian)
3. Zubilevych S. Ya. (2018) Formuvannia ta rozkryttia oblikovoi polityky za MSFZ 15 "Dokhid vid dohovoriv z kliientamy" [Formation and disclosure of accounting policy according to IFRS 15 "Income from contracts with customers"]. *Visnyk Natsionalnogo universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia. Ekonomichni nauky – Bulletin of the National University of Water Management and Nature Management. Economic sciences*, 3, 78–90. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnuvvgp_ekon_2018_3_10. (in Ukrainian)
4. Metodichni rekomendatsii shchodo oblikovoi polityky pidpriemstva, zatverdzheno Nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 27.06.2013 r. № 635 [Methodological recommendations regarding the accounting policy of the enterprise, approved by the Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated June 27, 2013 No. 635]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text>. (in Ukrainian)
5. Richna informatsiia emitenta Pryvatne aktsionerne tovarystvo "Korostyshivskiy hranitnyi karier" za 2020 rik [Annual information of the issuer Private joint-stock company "Korostyshivsky granite quarry" for 2020]. Available at: <http://cutt.ly/J320Rgj>. (in Ukrainian)
6. Richna informatsiia emitenta tsinnykh paperiv za 2020 rik AT "Korostenskiy karier" [Annual information of the issuer of securities for the year 2020 JSC "Korostensky Karier"]. Available at: http://kk.unigran.ua/wp-content/uploads/2021/04/00292422_2020.pdf. (in Ukrainian)
7. Richna informatsiia emitenta tsinnykh paperiv za 2020 rik VAT "Hnivanskiy kar'ier" [Annual information of the issuer of securities for 2020 JSC "Hnivansky career"]. Available at: https://vat.karier.biz/docs/00292385_2020.pdf. (in Ukrainian)
8. Richna informatsiia emitenta tsinnykh paperiv za 2020 rik PrAT "Korzhiivskiy SHDK" [Annual information of the issuer of securities for 2020 PrJSC "Korzhiivskiy SGDK"]. Available at: <http://ksgdk.pat.ua/emittents/reports/year/2020>. (in Ukrainian)
9. Richna informatsiia emitenta tsinnykh paperiv za 2020 rik PrAT "Novopavlivskiy hranitnyi kar'ier" [Annual information of the issuer of securities for the year 2020 PrJSC "Novopavlivskiy granite quarry"]. Available at: https://00292304.smida.gov.ua/user_files/sites/1464/zvitemitentaza2020rik-60895cab146b4.pdf. (in Ukrainian)
10. Richna informatsiia emitenta tsinnykh paperiv za 2020 rik Pryvatne aktsionerne tovarystvo "Malo-Buzukivskiy hranitnyi karier" [Annual information of the issuer of securities for 2020 Private joint-stock company "Malo-Buzukivsky granite quarry"]. Available at: http://www.mbgk.ck.ua/images/docs/Zvit_2020.pdf (in Ukrainian)
11. Richna informatsiia emitenta tsinnykh paperiv za 2020 rik Publichne aktsionerne tovarystvo "Iantsivskiy hranitnyi karier" [Annual information of the issuer of securities for 2020 Public joint-stock company "Yantsivsky granite quarry"]. Available at: http://yantsevo.bgs.kh.ua/attachments/YANTSEVO_ZVIT_2020_28-04-2021.pdf. (in Ukrainian)
12. Finansova zvitnist za rik, shcho zakinchyvsia 31 hrudnia 2020 roku TOV «Omelianivskiy karier» [Financial statements for the year ended December 31, 2020, LLC "Omelyanivsky Karier"]. Available at: https://00292400.smida.gov.ua/user_files/sites/2685/2020_02_primitkidofinansovoizvitnosti2020tovomkar-60b520bf07205.pdf. (in Ukrainian)
13. Finansova zvitnist ta Prymitky do finansovoi zvitnosti za MSFZ za rik, shcho zakinchyvsia 31 hrudnia 2020 roku TOV «Hranitnyi kar'ier» [Financial statements and Notes to financial statements under IFRS for the year ended December 31, 2020 of Granitny Karier LLC]. Available at: https://www.gran-karier.com.ua/wp-content/uploads/2022/10/fin_zvit_2020.pdf. (in Ukrainian)
14. Chyzhevska L. V., Shendrychenko O. M. (2022) Formuvannia oblikovoi polityky vydobuvnoho pidpriemstva vidpovidno do mizhnarodnykh standartiv finansovoi zvitnosti [Formation of the accounting policy of the mining enterprise in accordance with international financial reporting standards]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhaltenskoho obliku, kontroliu i analizu – Problems of the theory and methodology of accounting, control and analysis*, (3(53), 41–47. DOI: [https://doi.org/10.26642/pbo-2022-3\(53\)-41-47](https://doi.org/10.26642/pbo-2022-3(53)-41-47). (in Ukrainian)